ಕೈಕ್ಲೇರ-ಕೋಡಿಯಮಾ ಚಿತಕೊ ದ್ವಾದಂಯಾತ್ರೆ

ತುರಿದರ ಜಗ್ರತಿಂಯತ್ತ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆ.

ಅನಾದೀ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಮಾಲಂಯ ಪ್ರದೇತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ್ಳು ಯಸುಳ್ಳುನ ಗಮನ ಸೆಳ್ಳಂಯುತ್ತಿದೆ. ಜನರು ಅಲ್ಲಿಂಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪುಣ್ಯಗಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಮುನೋತ್ರಿ, ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಕೇದಾರನಾಥ, ಬದರೀನಾಥ ಮುತ್ತು ಚೀನಾದ ಆಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಮಾನಸ ಸರೋವರ, ಕೈಲಾಸದ ವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವರು. ಹಾಗೇ ಪುಣಾನಿಗರು ರಮ್ಯಲಂಯ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಹಾದರೆ, ಪ್ರವಾತಕೋಡಿಗಳ್ಳು ಶಿಬಿರವನ್ನೋರಲು ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಿ. ಅದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ತೆರಹದಯಾತ್ರೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಎಂದೂ ಕಂಡು ಕೇಳ್ಳರಿಂಯದ ನಿಸರ್ಗನಿಯನ್ನು ಕೊಂಗುಂಡಿರುವರು ಚಿಕ್ಕೆ ಆಂದೋಲನದ ಮುಂದಾಳಾದ ಸುಂದರಲಾಲ ಬಹುಗುಣಾರವರು. ಹಿಮಾಲಂಯದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಂಯನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಗಂಡಾತರಕಾರಿ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಬಲ್ಲವರಾಗಿ ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಹಳ್ಳಿಗರು ಚಿಕ್ಕೆ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹಿಮಾಲಂಯದ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸುಂದರಲಾಲ ಬಹುಗುಣಾರವರು ನಿಸರ್ಗದ ೩೦೦೦ ಕಿ.ಮೀ. ನ ಚಿತಕೊ ದ್ವಾದಂಯಾತ್ರೆನ್ನು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀನಗರದಿಂದ ಜೂ ತಿಂಗಳ 20, ೧೯೮೯ ರಂದು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳ ೨ ರಿಂದ ೧೫ ರ ವರೆಗೆ ಸುಂದರಲಾಲ ರವರು ತಮ್ಮ ಅತ್ಯಪ್ರಿಂಯೋಧನೆಗಾಗಿ ಬಹುಬಾನಿ ಮತ್ತು ಎಕಾಂತವಾನಿವನ್ನು ಉತ್ತರಕಾಶಿಂಯ ಬಂದೇಯನಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಆಗಲೆ ಅವರಿಗೆ ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ -ಕೋಡಿಯಾದವರೆಗೆ ಪಾದಂಯಾತ್ರೆಂಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ದೃಢವಾದ ನಿಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರವಾತಕೋಡಿಗಳಾದರಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-ಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ಯೋಜನೆ ತಂಯಾರಿ ನಡೆಂಯುತ್ತದೆ. ಚಿತಕೊ ಆಂದೋಲನದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಮ್ಮ ಯಾವದ್ದೂ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಂಯ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು - ನಿದ್ದದ ಕಾಶ್ಮೀರ-ಕೋಡಿಯಾ ಯಾತ್ರೆಂಯಲ್ಲೂ ಪಥ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಬಸ್ಸಿನ ಪ್ರಯಾಣದಿಂದ ಶ್ರೀನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹೂಡಾಬರು. ಆಗ ಅವರು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಂಯಿತು. ಅದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಅಲ್ಲಿಂಯ ಜನರು, ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಪತ್ರಿಕಾರರು ಮತ್ತು ಪಾಂಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಗ್ಯತಿ ಇರುವ ಜನರ ಪರಿಚಂಯವಾದಂತೆ ಅವರ ತೊಂದರೆ ದೊರೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಂಯಿತು. ಶ್ರೀನಗರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಯಾತ್ರೆ ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಸಲವಾರು ಜನರು ನೆರೆದಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ಮುಂಬೈ ಮುಂತ್ರಿಗಳು ಯಾತ್ರೆಗೆ ಶುಭ ಕೋರಿ ತಮ್ಮ ಪಾಂದೇಶ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು.

ಕ್ರಿದಂಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಸೈ ಯಾಜೋದ ಸುಂದರಲಾಲ ಬಹುಗುಣಾರವರ ಜೊತೆ ದೇಹಲಿ, ಸೆಲ ಯಾತ್ರಿದ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ನಿವಾಸಿ ಇದ್ದರು. ಇವರಿಬ್ಬರು ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯ ಸಂದೇಶ ಸಾರಲು ಚಿನ್ನಪಟ್ಟಿ ನಿಶಾನೆಯನ್ನು ಹಾತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ನಿಸಿದರು. ದಿಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲಾಗಿ ಸೈಕ್ಲು ಬಿಟ್ಟು ಮರಗಳನ್ನ ನೋಡಿ ಹಳ್ಳಿಗರ ಜಾಗ್ರತೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಪಡ್ತರು. ಮೂದಮುಂದಲು ಹಳ್ಳಿಗರು ಇವರ ಯೋಗಿ ಸಂತಂಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ತಂದಿರುವ ಚೀಲ ರಿಸಿಕೇಟ್ನಲ್ಲಿ ಕಿಕ್ಕೇರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಂತು, ಮುತ್ತತ್ತಿರರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪುನಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಸಂತಂಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ಪಡಯಾತ್ರಿಗಳು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಿಷ್ಣನೆಯ ನಂತರ ನೆರೆದ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವಾಗ ಬುದ್ಧಿವಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥ - ವಾದ ಖುರಾನಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪರಿಸರದ ಜೊತೆ ಹೋಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ, ಜನರು ಅವರ ಮಾತಿಗೆ, ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಇವರ ಉಳಿವು, ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಂದರಲಾಲರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಾಹೋರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕಂತ ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಂ ತತ್ವದ ಕಿಕ್ಕೇರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂತು.

ದಕ್ಷಿಣ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕಿಕ್ಕೇರ ಕೆರೆ ಮುಗಿದು ವಿನಥಾನ್ ಪಾರ್ವತಿ ಯಾಲೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಬಯ್ಯಮ್ಮನ್ನ ಪ್ರವೇಶಿಬೇಕಿತ್ತು. ವಿನಥಾನ್ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ತಿರುಗಾಡುವಾಗ ೧೫,೦೦೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಿಮಪಾತವನ್ನೆದುರಿಸಿ ಮುಂದುವರೆದರು. ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಬಯ್ಯಮ್ಮನ್ನ ಹರಿಯುವ ವಿನಾಬ ನದಿಯ ಪಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಥಾನಿಯಾದ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯೊಬನಿ ಅನ್ಯುನ್ಯಾಸಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗರ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಿ ಅವರ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಶಿಕ್ಷಾರ ಮತ್ತು ಭದರಿಯಾರ ಎಂಬ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟನಂತರ ಅವರು ಕಿಕ್ಕೇರದ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಂತೋಲೋ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿದ್ದು ಮಾಡಿತ್ತು. ಇವರಿಗೆ ಬಂದ ಹಿಮದ ಬರುಗಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗದಷ್ಟು ಮರಗಳು ಉಳಿ ಬರುಳಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಅರಣ್ಯಕಡಿಯುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಈ ಚಿದ್ದ ಮರಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ನೋಡದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಹಸಿರು ಮರಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಭದರಿಯಾರದ ಯುವಕರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಯುವಕರ ತಂಡ ಈ ತರಹದ ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮರ ಕಡಿಯುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸಿ ಸಫಲತೆ ಪಡೆದಿದೆ.

ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ೨೭ರಂದು ಚಂಬಾ (ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ) ದಲ್ಲಿ ಮುಳಿಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ್ದರಿಂದ ಕ್ರಿದಂಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೆತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ದೇವಭೂಮಿಯೆಂದಾದ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ :

ಅಕ್ಟೋಬರ ೭ ರಂದು ಹಯಾಚಲದಿಂದ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ವಕ್ಕಾಲಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಟೆ ಯಾತ್ರಿಗಳು ತಲ್ಪ ರಾಜ್ಯಾದ, ಚಿಟ್ಟೆಕೆ ಬನ್ನಂಚಿತ್ತ ನಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಹಲವಾರು ಪವರ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಹರಿದ್ವಾರ, ಋಷಿಕೇಶ, ಬದರೀನಾಥ, ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಕೇದಾರನಾಥ-ಮುಂತ್ತ ಬದರೀನಾಥವಿರುವದರಿಂದ ಇದನ್ನು ದೇವಭೂಮಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಯುಕ್ತಿಳಿಂಯರು ಅಗಲೀ ಯುರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಹಾರಿಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕಾಪ್ಪಾಡಿದ - ಹೂಡ ಅಂದೋಲನ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾದಂಯಾತ್ರಿಗಳುಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂಯ ಜನರು, ಶಾಲಾಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂದ ಮತೆ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಅರಣ್ಯನಾಶದಿಂದ ಹಲವಾರು ತರಹದ ಕಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಈ ಜನರಿಗೆ ಚಿಟ್ಟೆ ಸಂದೇಶ ತಲ್ಪಿಸುವದು ಸುಲಭವಾಗಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಭಗ್ನತರಾಗಿ ಅಗಲೀ ಸರಕಾರವುಗಳ್ಳ ತಲ್ಪ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೧೦೦೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಮರ ಕಡಿಯುವದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ತರಹದ ನಿಷೇಧವಿದ್ದರೂ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಸಿದಂತೆ ಹಾಯಿನ ಮರದಿಂದ ಅಲ್ಪ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗ ಮಾಡುವ ಗಾಯದಿಂದಾಗಿ ಹಸಿರು ಮರಗಳು ಸಲೀಯಿಂದ ಚಿಗುರಿರುವದನ್ನು ಪ್ರಾದಂಯಾತ್ರಿಗಳು ಕಂಡರು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅರಣ್ಯ-ಸಂಪತ್ತಿನ ಬೆಳೆ ಅಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿರುವ ಬದ್ಧುಗಳಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ನಾಶವಾಗುವದು ನಡೆಯುತ್ತಲೆ ಇದೆ. ಚಿಟ್ಟೆ ಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ - ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ - ಬೆಟ್ಟಿಂದಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ - ಬನ್ನಂತಿ ಈ ತರಹದ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳ್ಳ ಬದಲಾಗಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಡುವ ಅನ್ನ, ನೀರು ಮತ್ತು ಉರುವಲನ್ನು - ಹೀಗೆಂದು ಜನರು ಪಡೆಯುವ ಹೂಡ ಯಾಹಾರವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ಯಾಂಶವು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಟೆ ಅಂದೋಲನ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಚಿಟ್ಟೆ ಪ್ರಾದಂಯಾತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲ್ಪಿದಾಗ ಅದರ-ಬಗ್ಗೆಡಂದ ಬರಯಾಡಿಕೊಂಡರು. ನಂತರ ಕಿರಿಯಜನರಲ್ಲಿ ಸಂಭಂಯವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಯಾಂಶವು ಇಂದ ಅಲಯಾಗಿ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಬನಬನ್ನಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ನೇತಾಜಿಯವರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ನೆಕೆ ದೇಶ ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ :

೧೯೮೨ ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗಳ ೨೨ ರಂದು ಒ ಅಮೆರಿಕ ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದೇ ಹತ್ತಿರದ ಭಾರತದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮೊದಲ ಸೈನಿಕನ ಹುಡುಕಾಟ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ನೇಪಾಳದ ಪೌರರ ನಾಶದ ಅರಿವಾಯಿತು. ಸೈನಿಕನು "ಮೊದಲು ನಾವು ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಬರುವವನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅರಣ್ಯ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬರುವ ಬಿಡವನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿಂದೆವು. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪಿಡಬರ್ಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತೇವೆ." ಇತ್ತ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳು "ಈ ಚಿತ್ರ ಮುಗಿದ ನಂತರ ನೀವೇನು ಮಾಡುವಿರಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ಸೈನಿಕನ ಕಣ್ಣಿನ ಒಳಗಿನ ಬಿಸಿಯನ್ನು ಕಂಡು ದಂಗಾದರು. ಹುಲ್ಲಿಂದ ಮನೆಯ ಮಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಗಲಿಂದ ಹೆಗಲಿಗೆ ಬಿರಣಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರು. ಹುಲ್ಲಿನ ಪುದೇಶದಲ್ಲಿನ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಹೆಗಲಿಂದ ಬರುವವರಿಗಾಗಿ ಬೆಂಕಿ ತಂಗಾಳಿಗೆ ಗದ್ದೆ ಬಂಜರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಹುಲ್ಲಿನ ಅಪಕಾಯುಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಬಂಜರಾದಂತೆ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಜನರು ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡು ಬೆಲಸಿ ಹೊಗುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು.

ದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕಠಮಾಂಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜನ ಯೋಚಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ತಾವು ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಪಡಿಸಿದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತೋರಿಸಿ - ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಬೆಲಸಿ ಹೊಲಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕಾದಿಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಪಡಿಸಿದರು.

ಬಳಿಕ ಹಾಂಕಾಂಗ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳು ಚಿತ್ರೀಕರಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗಿ ಸಹಕಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೆಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಸಹಕಾರಿಸುವ - ನೇಪಾಳದ ಅರಣ್ಯದ ಸುತ್ತಲಿನ ಗಿರಿಜನರು ಸುಂದರಲಾಲರವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ "ಅಂತು ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬಂದಿರಿನ್ನಿ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊಡಲಿಗೆ ಕಾಂತಿರುಗಿ. ಇಲ್ಲಾದರೆ ನಾವೇ ಬಡಿಸುತ್ತೇವೆ". ಎಂದು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ನೇಪಾಳದ ಯುವಕರು ಇವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದರು. ಇವರ ಮಾತೆ ಕಿಲ್ಲಡಿಗೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ನೇಪಾಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಭಾವಾಂತರಿಸಿದರು.

ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಾಗ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಬಾಸಿಸುವ ಪ್ರಿರು ಎಂಬ ಸಿರಿ ಜನರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು.

ಈ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯವಿದ್ದು ಧಾರು ಜನಾಂಗದವರು ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳಿದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಂತರ ಬಿದ್ದುಬೀಕರಣಾದ ಬಗೆ ರೈಲ್ವೆಗಳ್ಳಾಗಿ ಸ್ಲೀಪರಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಈ ಕಾಡನ್ನು ಕಂಡೂರಾಣ ನಾಶಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಧಾರು ಜನರು ಅನಾಥರಾಗಿರುವದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಂಡಲನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣಿದ ಬಿದ್ದುಬೀಕರಣ ನಿದ್ದ ನೀತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡಿನ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಸಹ ಅರ್ಥಿಕ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ನಾಶ ಪಡಿಸಲು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸುಂದರಲಾಲರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದಾದರೆ • "ನೀರಿಳದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಲೀ ಪತ್ತೆ ಹೋಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದೆ! ನೀರಿಳದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಬಡಿದ ಹಳ್ಳಿ, ನದಿಪಾತಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಿಳಿಯ ಬೀಲಿಯ ಹೊಳ್ಳಿಕ ಮನ್ನು ಮುಖ್ಯವನ್ನು ರಪ್ತು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನೀರಿಳದ ಪರಕೀರ ಪ್ರಯೋಜಕ/ಪಲಮುದಾಯ ಅರಣ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಮಾಡುವಾಗ ಕೇವಲ ಬಂಡೀ ಬಳಿಯ, ಚೀನ ಬೆಳೆಯುವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಲಾಭಗಳಿಸುವ ತೆಳ್ಳಗಳನ್ನೆ ಬೆಳೆಸುವತ್ತೆ ಹೊರ್ಡಿದ್ದು ಭೂಮಿತಾಯಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಂಜರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ನೀರಿಳದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿಂದ ಕಲ್ಲಂಗಡಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ "ಚಂಡಿ" ಎಂಬ ಸಿಹಿಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ತಮ್ಮ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿರೆ. ಈ ಮರವು ಹೂವಾರ್ಯದಾಗ ಅದರಿಂದ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು, ಹಣ್ಣಾದಾಗ ಅದರಿಂದ ತುಪ್ಪವನ್ನು ತೆಗೆಯುವರು. ಇಂತಹ ಬೃಹತ್ತಾಗಳನ್ನು ಹಿಮಾಲಯದ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಮನಗಂಡರು.

ನೀರಿಳದ ವಿಯತ್ನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿನ ಸಿಲಿಗುರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಬೃಹತ್ ರಾಲ್ವೆ ಹಳಿಗಳಿವೆ. ಅಗಲೀ ಮುಖ್ಯವಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ವರೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಧರ್ಜಲಿಂಗ, ನಿಕ್ಕಿಮ್ ಮತ್ತು ಭೂತಾನದಲ್ಲಿ:

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲಿಗುರಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಧರ್ಜಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಕುರಸಿಂಗ ಮುಖ್ಯ ರೇಂಜರ್ಸ್ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಇತ್ತರು. ಈ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಪರ್ವತಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯ - ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವದು ಮಾಬುದು - ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಿಸಿ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದ್ದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗದವರಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಬಂಗಾಳ ಪರ್ವತಪ್ರದೇಶ ಧಾರ್ಜಲಿಂಗ ಪರ್ವತದ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ಪ್ರಯಾಸಿಗರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕೆಲಸ ರಭಸದಿಂದ ನಿಂತಿತ್ತು. ಧರ್ಜಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ~~ಅಲ್ಲಿನ~~ ಪರ್ವತಾರೋಹಿಗಳಿಗೆ ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ವಿಕ್ಕಿಯ ತ್ರುಟೀಕರಿಸಿದಾಗ ಅಜ್ಜನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಅರಿವು-ಹಣ್ಣಿನ ತೂಲುವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸಿತು. ವಿಕ್ಕಿಯ ಇನ್ನು ಅರಿವು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು. ವಿಕ್ಕಿಯ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕ ನೆಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರು.

ವಿಕ್ಕಿಯಿಂದ ಭೂಮಿನ ತ್ರುಟೀಕರಿಸಿ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಢಿಂಡುವನ್ನು ತಂಗಿದರು. ಅಜ್ಜನ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಚಿಕ್ಕುದ ಬಾಲಿರದಿಂದ ತ್ರುಟೀಕರಿಸಿ ಭೂಮಿನದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕುವನ್ನು ಪರಿಚರದ ಸೀಮೆಯನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಅರಿವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಶಿಲ್ಪಾಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯದ ತ್ರುಟೀಕರಿಸಿ ಬೆಳೆಯುವ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಚಿಕ್ಕು ಕೃಷಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಭೂಮಿನದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಮವಾದ, ಕಾಡಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಅರುಣಾಚಲವನ್ನು ತ್ರುಟೀಕರಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ಧರ್ಮದ ಜನರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕುದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಅವರು ಬಹಳ ದೇವನು ೨೦೦೦ ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದರು. ಧಾರ್ಮಿಕ ತ್ರುಟೀಕರಿಸಿಯಾದ ಅಜ್ಜನ ಜನರಿಗೆ ಬುದ್ಧ ದೇವನ ಬಗ್ಗೆ-ಚಿಕ್ಕು ಸೌಂದರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಬಂಧನ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದನ್ನು ಬಿಳಿಸುವ ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತರು.

ಈ ಯಾತ್ರೆಯ ಸುಂದರಲಾಲ ಬಹುಗುಣರವರು ಅಗಲಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಪರಿಸರದ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ಹೆಸರುಂಡ ಈ ತರಹದ ಯಾತ್ರೆ ಬಿಳಿದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟೀಕರಿಸಿ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಡಿಸೆಂಬರ ೨೬-೨೦ರಂದು ~~ನಡೆದ~~ ಅಜ್ಜನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತ್ರುಟೀಕರಿಸಿ ಪರಿಸರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆ ಇತ್ತರೆ, ಚಿಕ್ಕುದ ನಿಲಾಪಿಗಳು ಅಗಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವದು ಸಂತಸದ ಸುದ್ದಿ.

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ.

ಲ.ನ.ಗಣೇಶ.

ಲ.ನ.ಗಣೇಶ.
ಸಿ/ಒ: 982, H.C. Layout-
ವಿಜಯನಗರ
ಬೆಂಗಳೂರು. ೫೬೦ ೦೪೦.

ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ :

ಚಂಬಾದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಎಂಬ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹಿಮಾಚಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಧರ್ಮಶಾಲಾ, ಕುಲು, ಮನಾಲಿ ಮುತ್ತ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಸಿಮ್ಲಾದ ಯಾಗಡೆಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಕುಲು-ಮನಾಲಿಯು ಸುಂದರವಾದ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ ಪಡೆದಿದೆ. ಶೀತಲ ತೋಟಗಳ್ಲಾದ್ದಿಂ ಪ್ರವಾಸಿಕರು ಸಿಡಿಸನ್ನು ಕಡಿದು ಚರ್ಚ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿ - ಅದರಿಂದಾಗಿರುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಯುನ್ ಮರದಿಂದ ಔಷಧಿ ಯಿಂದ ದ್ರವವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಸಿಡಿದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅಳವಾದ ಗಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾದ ಗಾಳಿ ಹುಣ್ಣಾದಾಗ ಕ್ರಿ ಮರ ಉರುಳಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗಿ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಯುವಜನ ಸಿಡಿಸನ್ನು ಕಡಿದು ಅರಣ್ಯರಕ್ಷಕದಲ್ಲಿ ಬಂದೇ ಬರಿಂತು ನೀಲಗಿರಿಯಂಥ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅರಿತು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅರಣ್ಯರಕ್ಷಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯುನ್ ಮರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಯಿತು. ಇವೆರಡೂ ಈ ತರಹದ ವೃಕ್ಷಗಳು ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ಬಿಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದೇ (ಕ್ರಿ ಬರಿಂತು ಮರದ ಎಲೆ ಉದ್ದುಬಾದ್ದರಿಂದ) ಭೂಮಿಯಕಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗಿಸಿ ನಿಂತೋಗೋ ಭೂಮಿಯಂತನ್ನೆ ಬಂಜರಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿತು. ಈ ತರಹದ ಹಾನಿಕರವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅರಿತು ರಕ್ಷಣಾರಕ್ಷಕರವು ಅರಣ್ಯರಕ್ಷಕದಲ್ಲಿ ಬಂದೇ ಬರಿಂತು ಸಿಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾದ್ದಿಂ ಬದಲಾಗಿ ಹಲವಾರು ಉಪ್ಪತ್ತ ಬರಿಂತು ಸಿಡಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಹಾಗಾಗಿ - ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಂಭಾಗಳಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಧರಿಯಂಬುದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಅವಿರಳವನ್ನು ಚಿಕ್ಕೆಯಾತ್ರಿಗಳು ಪರಿಸರದ ಪಾಸ್ಪರ್ಶಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಬೆಟ್ಟಗಳ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಲೆದ ದೂರದಿಂದ ಬಂದ ಹಳ್ಳಿಗರ ಜಾತೆಗೆ ಯಾತನಾಯಾತ್ರಿಗಳು ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಚಿಕ್ಕೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಯಾರಿದರು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಚಿಕ್ಕೆಯಾತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆ ಅಲ್ಲಿನ ಯುವಕರು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿ, ಅವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತು ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಅವರ ಬಗೆ ಕಿರುಪುಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಾದ್ದಿಂ ಬಂದರಲ್ಲಾದ್ದಿಂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕೆಯಾತ್ರಿಗಳ ಭಾಷಣವನ್ನು, ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಚಿಕ್ಕೆಯ ಸಂದೇಶ ತಿಳಿಸಲು ನೆರವಾದರು.